

Världen

Albanien

E-post: utland@gp.se

Abdulla Diku visar upp trästubbarna, som är allt som återstår av de en gång mäktiga träden i Lura nationalpark.

BILDER: JONAS GRATZER

Bönderna som skyddar skogarna från maffian

Landet utsattes för kraftig skogsskövling efter kommunismens fall. Albanien vill fortfarande tjäna snabba pengar på virket – men bönderna skyddar nu de skogar som finns kvar.

Svarta trädstubbar täcker marken och bergsidorna så långt ögat når. Enstaka tallar kämpar emot den starka vinden nästan 2 000 meter över havet. Nya trädplanter har planterats i dalgången och på en av bergsidorna, men i övrigt är Lura nationalpark, fyra timmar nordost om Tirana, långt ifrån sin forna glans.

– Tidigare var skogen här så tät att man inte ens kunde se solen, säger Abdulla Diku, grundaren av miljöorganisationen Iliria som försöker

få till ett utökad lagstadgat skydd av Albanien skogar. Den stora skövlingen av landets skogar ägde rum efter kommunismens fall i början på 1990-talet, då många albaner ville ta del av kapitalismen och tjäna sina egna pengar. Gammelskogarna, trots att de var skyddade på pappret i nationalparker som Lura, fick snabbt ge vika.

På sistone har läget emellertid förbättrats sedan Albanien blivit ett hett turistland – som innefattar

trekking i bergen där turister vill ha "intakt skog att vandra i".

– Nu ökar intresset att faktiskt bevara våra skogar, säger Abdulla och blickar ut mot landskapet som börjar få tillbaka tidigare försvunna djurarter som varg, brunbjörn och lodjur.

Samtidigt sker det en snabb avfolkning från Albanien, till andra rikare europeiska länder och från landsbygden till Tirana. Det innebär en ytterligare chans för skogarna att göra comeback när trycket på

dem minskar, genom avverkning och färre betande får och getter – där framför allt den sistnämnda gärna tuggar i sig unga trädplanter och annan känslig vegetation. Numera har många byar enbart äldre människor kvar, där de unga lämnar landsbygden i jakt på utbildning och arbete.

Hotet mot skogarna finns dock kvar, där det numera är människor från huvudstaden som vill dra nytta av de höga virkespriserna där råvaran används till den boomerande byggsektorn i Tirana eller går på export till länder som Italien.

Att sätta sig emot den styrande eliten, som även är involverad i den illegala timmerindustrin, kan slå motståndaren hårt. Det intygar en herde som har promenerat upp till en av bergstopparna.

– Vi hade världens bästa skog tidigare, säger han och beskriver det som en "katastrof" att den nu mestadels är borta.

Enligt herden, som vill vara anonym, är det "den sittande politiska maffian" som fortfarande ligger bakom avverkningen och de delar ut hot om de inte får sin vilja igenom.

– De säger att de vet var min dotter arbetar i Tirana, berättar mannen som är rädd för att agera på egen hand.

Tillsammans med andra bybor kan han dock göra skillnad, och en sådan motkraft växer nu sig allt starkare i de albanska bergen.

På väg ner från bergsidan syns jordras, resultatet av mångårig erosion när de fällda trädens rötter inte längre håller kvar jorden längs bergssidorna. I dalgången går Abdulla fram till en enorm stubbe, hela tre meter i diameter, från en gigantisk bosnisk tall – som var 600 år gammal när den högs ner.

– Den stod här, tillsammans med en intakt tallskog fram till 2007, när allt försvann, säger Abdulla Diku vidare.

I den närliggande byn Lura har byborna delat upp den omgivande skogen i "klaner" mellan sig.

Klanerna innebär små skogskollektiv där avverkning får ske för personligt bruk, men det handlar nästan uteslutande om döda trädstammar, eller grenar som kapas för att tunna ut skogen och därmed minska en annan stor fara – skogsbränder.

Maliq Bucu är född i Lura. 76-åringen minns tillbaka till 90-talet när landets bolag gick i konkurs och råder ett "totalförbud mot avverkning" och byborna "ringer polisen" om de ser olagliga aktiviteter.

– Det finns ingen stor avverkning längre, och människors mentalitet har förändrats. Numera står vi upp

Färaherden Ismet från byn Lura tillåter inte sina djur att beta där vegetationen försöker återhämta sig.

Abdulla Diku, grundaren av miljöorganisationen Iliria.

Svarta trädstubbar dominerar landskapet i Lura nationalpark.

Fakta: Albanien

Albanien täcker runt 29 000 kvadratkilometer, ungefär lika stort som Småland, och ligger på Balkanhalvön. Landet är till runt 70 procent täckt av berg. Befolkningen minskar snabbt och börjar nära sig två miljoner invånare, där nästan en miljon albaner redan har lämnat landet. Skogarna i Albanien täcker för närvarande runt 36 procent av ytan där landet ligger efter andra länder på Balkanhalvön som Montenegro och Kroatien. Albanien hamnar sist av länderna på Balkan och i sydöstra Europa när det gäller kubikmeter skog, med 66 kubikmeter per hektar. Albanien har nu runt 55 miljoner kubikmeter skog, en minskning

med 20 miljoner kubikmeter på 20 år. Av de ursprungliga naturskogarna som fanns 1997 har 85 procent huggits ner. Kvaliteten på Albanien skogar anses numera dålig, där gammelskogarna fått ge vika för unga skogar. Albanien skogar ska återplanteras, bland annat med hjälp från Sveriges regering. Målet till 2030 innebär en ökning av 11 miljoner kubikmeter skog, eller ytterligare 20 procent av den totala volymen. Det innebär 7 000 hektar nyplanterade skogar under de kommande åren. Organisationer som arbetar med skogsvård i Albanien: Iliria, www.iliria-al.org Albaforest, www.albaforest.al Källa: Albanian National Forest Policy

På sistone har Luras befolkning, precis som många andra byar i landet, minskat kraftigt, från över 5 000 invånare till 1 500. Nu hålls uttaget av skogen på en hållbar nivå, menar Maliq, som säger att det råder ett "totalförbud mot avverkning" och byborna "ringer polisen" om de ser olagliga aktiviteter. – Det finns ingen stor avverkning längre, och människors mentalitet har förändrats. Numera står vi upp

fe i den öppna eldstaden med hjälp av ved. Han hostar konstant när han förklarar att den öppna spisen ger värme till hela huset.

Sali nickar på frågan om det fortfarande pågår illegal avverkning, och säger att den "sker nattetid" där även den statliga korrupta polismyndigheten är inblandad.

– De hugger ner skogen och säljer vidare i Tirana, säger han. Jämfört med tidigare är läget dock betydligt bättre, men byarna behöver utökad hjälp med skogsvakter som kontrollerar området.

Han visar upp kollektivets egen skog på baksidan av huset. Här växer unga ekar bredvid kastanj och tall. Skogen fungerar som ett slags stort skafferi där byborna trimmar grenar för att tunna ut skogen och få bränsle utan att förstöra skogens struktur.

Stora trädgårdsland och fruktodlingar breder ut sig intill, där bland annat tomater odlas till marknader i Tirana. Det största problemet numera är inte olaglig skövling utan hungriga vildsvin som bökar i jorden.

– Ett betydligt lättare problem att hantera, avslutar Sali med ett leende.

Johan Augustin
utland@gp.se

I korthet

Islands statsminister Bjarni Benediktsson meddelar att regeringen avgår. ARKIVBILD: MATT ROURKE

Islands regering avgår – utlyser nyval

Island: Islands regering avgår och nyval utlyses i november enligt landets statsminister. Regeringskrisen orsakas av djup splittring mellan de tre koalitionspartierna.

– Det här är ett beslut som jag har fattat efter noggrant övervägande, och jag informerade regeringspartiernas ordförande om detta i dag, sade statsminister Bjarni Benediktsson på en presskonferens på söndagseftermiddagen.

Anledningen är att det enligt Benediktsson finns meningsskiljaktigheter i en mängd frågor bland regeringspartierna, bland annat när det gäller asyl- och energipolitik. Skillnaderna har vuxit under hösten, menar han.

Islands koalitionsregering består av Gröna vänstern, konservativa Självständighetspartiet och mitten-högerorienterade Framstegspartiet. Självständighetspartiet och Framstegspartiet uppges även vara missnöjda med uttalanden som Gröna vänsterns partiledare Svandís Svavarsdóttir gjort utan att tala med sina regeringspartner. Benediktsson, som leder Självständighetspartiet, har tidigare varit finansminister och utrikesminister.

Bjarni Benediktsson har lett landet sedan april då före statsministern Katrín Jakobsdóttir valde att avgå för att ställa upp i presidentvalet i juni. (TT)

Stöd för Guterres efter bannlysning

Mellanöstern: Fler än 100 av FN:s medlemsländer, däribland Sverige, har tillsammans med Afrikanska unionen undertecknat ett brev till stöd för FN:s generalsekreterare António Guterres efter det att Israel deklarerat honom "persona non grata", rapporterar internationella medier.

Bland länderna som inte skrev under finns bland andra USA, Storbritannien och Australien.

Israel fattade sitt beslut eftersom man anser att Guterres inte specifikt fördömt Irans attack mot landet. (TT)

72 899 ...

... namn på ryska soldater som har dödats i kriget mot Ukraina har bekräftats av BBC och oberoende ryska Mediazona.

Vid en tidigare uppdatering i slutet av september fanns drygt 1 800 färre namn på listan.

De två medieföretagen granskar löpande öppna källor för att identifiera soldater som har dödats i kriget. Sannolikt är det verkliga dödstalet betydligt högre eftersom statistiken baseras på öppna källor som dödsannonser, uppgifter från släktingar, rapporter i medier och uttalanden från lokala myndigheter. (TT)

Gerilla: Bojkotta FN-möte

Colombia: Gerillarörelsen EMC i Colombia manar till bojkott av FN-konferensen COP16 om biologisk mångfald i Cali, som inleds 21 oktober. "Ställda inför det krig med vilket (myndigheterna) svarade på vår önskan om fred inför COP16, uppmanar vi de nationella och internationella delegaterna att avstå från att delta", skriver EMC i ett X-inlägg.

EMC är en utbrytarfalang från Farc-gerillan och leds av rebeller som inte godtagit det fredsavtal som Farc skrev under 2016. (TT)

Taiwan: Kinesiskt hangarfartyg siktat

Kina: Ett kinesiskt hangarfartyg har siktats söder om Taiwan, meddelar försvarsdepartementet på den självstyrande ön.

Fartyget ska ha gått in i vatten nära Bashikanalen som ligger mellan Taiwan och Filipinerna, och väntas fortsätta in i västra Stilla havet. Taiwans militär "behåller sin beredskap, beredd att svara vid behov", uppger försvarsdepartementet.

Kina har de senaste åren satt demokratiska Taiwan – som man hävdar ska ingå i Kina – under ett allt hårdare militärt och politiskt tryck. Så sent som i fredags varnade USA:s utrikesminister Antony Blinken Kina för att vidta "provokativa" åtgärder mot Taiwan. (TT-AFP)

BILD: TAIWANS FÖRSVAR/AP